Uitkomst workshop themasessie raad

Betreft Participatiebeleid en Participatieverordening, overleg 28 september 2023
Naar Deelnemers overleg (11 raadsleden)

Plenair is uitleg gegeven over de positie van participatie in Sittard-Geleen. ‘Inwoners laten meepraten, meedoen en samenwerken’ was reeds een kernwaarde in de Kadernota 2015. Participatie heeft zich van daaruit doorontwikkeld en krijgt vorm in verschillende (participatieve) processen.

De *leidraad Doorontwikkeling Participatie* geeft de ‘positie en ambitie’ aan van participatie voor Sittard-Geleen. We willen als gemeente gelijkwaardig samenwerken en beslissen met inwoners, organisaties en bedrijven in Sittard-Geleen.
Onderdeel van de leidraad is het *Participatiekader 2023*, waarin deze samenwerking nader is gedefinieerd. Tevens zal de *Participatieverordening* worden toegevoegd, die de -juridische- positie van participatie en de afspraken verankert.
De leidraad als geheel is behulpzaam bij het toepassen van participatie in de opgaven in Sittard-Geleen; een handreiking voor medewerkers hoe wij de samenleving betrekken en hoe wij als gemeente willen bijdragen. Bij participatie door derden stimuleren wij deze kijk op participatie toe te passen en faciliteren we dit.

In kleinere groepen is vervolgens doorgepraat over de *leidraad Doorontwikkeling Participatie*; met de vraag op tafel ‘wat vinden wij belangrijk / nodig t.b.v. goede participatie?’. Deze vraag is besproken aan de hand van twee fictieve casussen. De deelnemers hebben daarbij ‘de pet opgezet’ van raadslid, een inwoner en/of een organisatie. De opbrengst van de gesprekken levert input om de *leidraad Doorontwikkeling Participatie* verder aan te scherpen.

Casus 1: Een verouderde gemeenschapsaccommodatie die maar beperkt gebruikt wordt door de buurt(verenigingen). Wat is er naar de toekomst toe nodig en wat is belangrijk t.b.v. een goede participatie om te komen tot een keuze met betrekking tot nieuwbouw, verbouw of onderbrengen van activiteiten bij andere ontmoetingsplekken?

Opbrengst van de discussie:

- Denk goed na over hoe je de juiste mensen bereikt, zorg dat je niet alleen bestuurders (van verenigingen en organisaties) betrekt maar juist ook de achterban daarvan.
- Denk ook goed na over de vorm van participatie. Soms heb je deelgesprekken of *een op een* gesprekken nodig en daarna pas plenair met een grotere groep. Om ervoor te zorgen dat ook iedereen gehoord wordt.
- Zorg voor goede informatie. In deze casus goede informatie/data over gebruik, aantal verenigingen en organisaties, over de kwaliteit van de andere ontmoetingslocaties etc. En confronteer de objectieve informatie met de beleving van inwoners, verenigingen en organisaties.
- Besteed veel aandacht aan verwachtingenmanagement. Zorg dat aan de voorkant heel duidelijk is hoeveel ruimte er is om mee te beslissen. Leg ook het proces goed uit en informeer de betrokken daarover.
- Zorg dat de verslagen die de deelnemers ontvangen, geen samenvatting zijn die door een ambtenaar gemaakt is en onherkenbaar is (komt kennelijk vaker voor).

Suggestie: letterlijke woorden/herkenbare taal of deelnemers zelf een samenvatting laten maken (werkvormen procesregie).
- Heb aandacht voor het vertrouwen van verenigingen en organisaties.
- Twee hele belangrijke randvoorwaarden voor het inzetten van participatie:
    - 1. De participatieleidraad moet voor alle ambtenaren in de gemeente gelden.
    - 2. De bereikbaarheid van ambtenaren moet goed gewaarborgd zijn. Raadsleden ervaren dit nu niet zo, er wordt niet teruggebeld, ze horen niks en worden niet goed verwezen. Als dit niet goed geregeld is, als de bereikbaarheid van ambtenaren niet goed geregeld, is dan heeft Participatie geen zin.

Casus 2: Een leegstaand, vrijvallend schoolgebouw in een dorp herinvullen. Wat vinden we dan belangrijk wanneer we de gemeenschap betrekken bij deze opgave.

Opbrengst van de discussie:

- Betrek deelnemers in de participatie liefst vóór het mogelijke initiatief. Dus niet perse al ideeën of uitwerkingen meegeven. Leg de situatie voor aan de inwoners en andere betrokkenen.
- Wanneer al ideeën / keuzes worden meegegeven, dan geef die mee in een ‘ruim kader’. Er moet dan altijd ruimte zijn voor de samenleving om ook met andere ideeën te komen. Leg een mogelijk nieuw idee langs eenzelfde lat als de andere meegegeven ideeën/keuzes. Vraag tijdens discussie: ontstaat mogelijk polarisatie als je de invulling geheel vrij laat?
- Geef aan de voorkant van het proces de mogelijke kaders (bijvoorbeeld financieel, planologisch etc.) goed aan. Geef ook een doorkijk van de stappen die worden gezet om te komen tot invulling.
- Informeer over wat er met de participatie-uitkomst wordt gedaan. Doe wat je beloofd.
- Vooraf ook aangegeven dat de keuze vanuit participatie anders kan zijn dan je persoonlijke mening of voorkeur. Over de uitkomst moet consensus zijn (ook wanneer je het niet eens bent, moet begrip ontstaan voor de gemaakte keuze).
- Let op voor de mogelijkheden voor inclusiviteit / diversiteit bij participatie. Benoem groepen die vertegenwoordigd zouden moeten zijn in de participatie. Geef de initiatiefnemer mee een juiste samenstelling na te streven.
- Niet iedereen doet nu mee in de participatie. De invulling wordt mogelijk door de minderheid bepaald. Hoe krijg je in breedte de behoefte op tafel. Informatie over de situatie leveren, peilingen/enquêtes uitvoeren etc. Hier ligt ook een rol voor de gemeente.

Anders in de discussie:

- Wat te doen met de verharding in de samenleving.
- Is de gemeentelijke organisatie erop ingericht om participatie goed uit te voeren
- De uitkomst van participatie zou zwaarwegend moeten zijn in het stemgedrag in de raad. De uiteindelijke beslissing ligt bij de raad (‘niet de mensen besluiten, maar de raad’). De gemeenteraad weegt het algemeen belang af en let erop dat geen foute keuzen worden gemaakt. Beslissingen moet je uitleggen.
- Informeer actief over participatie.